

PRYWATNY NAKŁAD AUKCYNJNY * SERIA 2/11

ZABYTKI

ZIEMI

NA BLIŻSZEJ

RYSZARD CHOLECKI * ROMUALD III MIKOSZEWSKI

Nie ma, nie było i być nie może kultury narodu
bez kultury ludu.

Aleksander Błachowski

S P I S   R Z E C Z Y

SŁOWO WSTĘPU

PRZEWIENIENIA ZAHYTKOW ZIEMI NAJBLIŻSZEJ - SERIA 2

1. Monstrancja z Makarówki
2. Dewonnia w Ruskowie
3. Pałac w Hruszniewie
4. Nagrobek Katerli w Niemojkach
5. Stróżówka dworska w Korczewie
6. Kościół par. p.w. św. Zygmunta w Łosicach
7. Pomnik Niepodległości w Górkach

PRZYPISEK

BIBLIOGRAFIA

AKTUALNY STAN AUKCJI

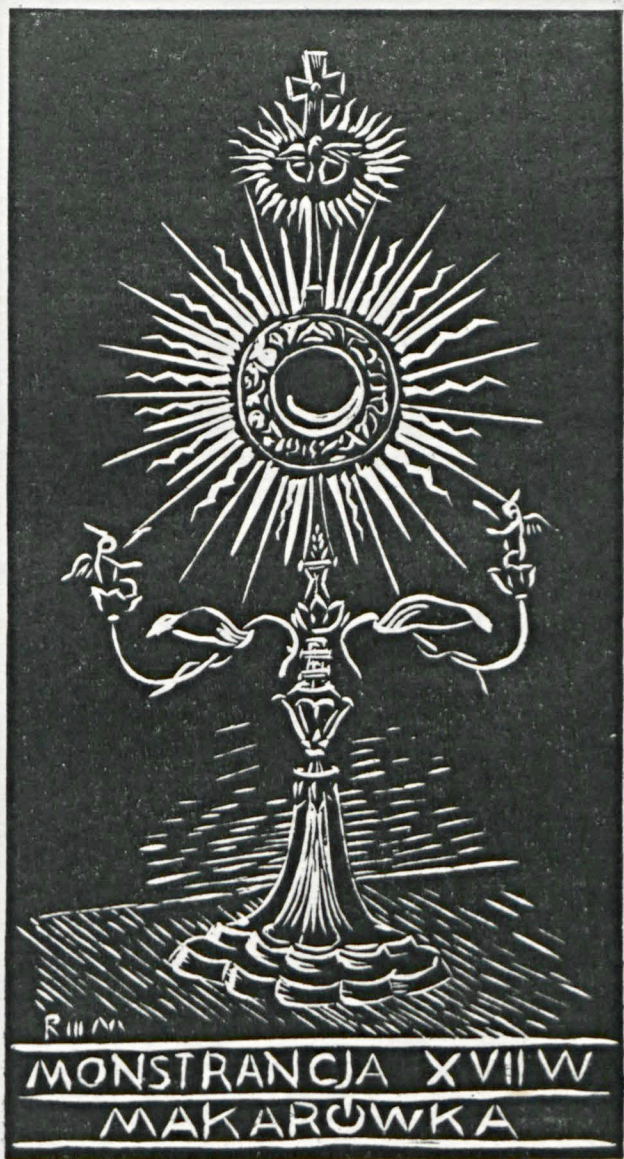
"Kultura ludowa jest zjawiskiem równoległym do kultury elitarnej, a nie podrzędnym. Sztuka ludowa nie jest ani lepsza, ani gorsza od elitarnej - jest tylko inna. Jest natomiast najmniej podobna do kosmopolitycznej plastyki gdyż zawiera najwięcej pierwiastków narodowych." 1

"Nauczmy obywateli szacunku dla kultury ludowej, przekażmy im jak najlepszą i najpełniejszą wiedzę o niej, a wówczas dopiero będziemy mieli prawo powiedzieć, że wybór treści, form i wątków kultury tradycyjnej i przystosowanie ich do przyszłości dokonuje się w sposób naturalny." 1

Na to uczenie przyszedł czas - niejako urzędowy - dnia 22-VII-1944 jako początku teoretycznego nowej państwowości-ludowej. Od strony formalnej tak się stało, bo ustawa dotycząca zabytków zalicza do dóbr kultury również sztukę ludową. Jak jednak daleko od teorii do praktyki możemy zobaczyć na przykładzie. Oto czołowy krytyk A. Osęka pisząc o nadziejach ratunku przed wszechmocą kiczu twierdzi w roku 1974 "Wystarczy choćby pomyśleć o działalności ośrodków projektowania przemysłowego w Skandynawii, aby poczuć, że nadzieja taka nie jest całkiem bezpodstawna".

Tak więc szacunku do własnej kultury ludowej musimy uczyć się licencyjnie. I może zamiast autentycznych przeżyć przyjdzie snobizm na swojskość.

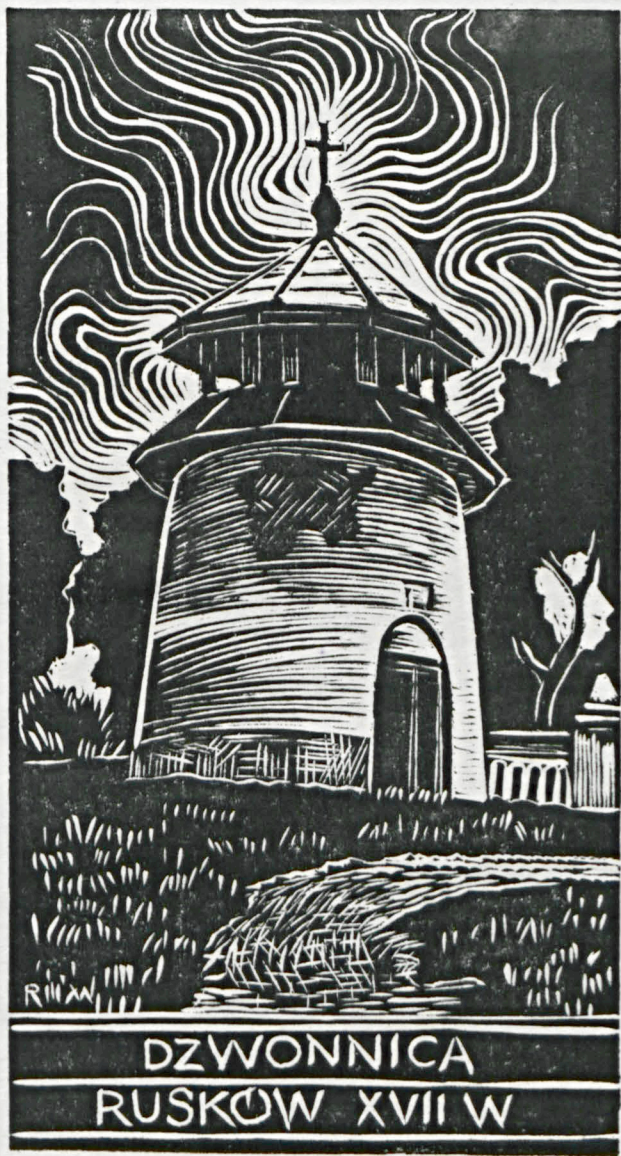
PREZENTACJA ZABYTKOW
ZIEMI NAJBLIŻSZEJ

MONSTRANCJA XVII W
MAKARÓWKA

MONSTRANCJA W MAKARÓWCE

Pochodzi z XVII wieku i reprezentuje typ barokowy. Puskę na hostię z półksiężycowym uchwytem /melhizedem/ obudowuje ozdobna kolista gloria. Kształtem przypomina promieniejące słońce. Formę tę osadzono na trzonie, który dołem przechodzi w szeroką kolistą stopę. Trzon ten jest bogato profilowany i posiada w części bliskiej środka puszkę zwaną nodusem. Powyżej odginają się symetrycznie na boki stylizowane wici roślinne zakończone kwiatami uwieńczonymi postacią anioła.

DZWONNICA
RUSKÓW XVII W

DZWONNICA W RUSKOWIE

Wzniesione w XVII wieku, później przebudowywana, jest przykładem oryginalnej w wyzacie budowli. Stożkowo zwężona ku górze, rzadziej ozdobiona niż nakryta wielopłozaciowym dachem na drewnianych wsłupkach, jest osobliwością architektoniczną najbliższego terenu.

Sąsiaduje z barokowym kościołem, opuszczonym dziś przez wierzących i uważanym za starocie, któremu mniej należy es-tymy i poważania niż normalnej świątyni. Warto zająć się obiektem ze względów kulturalnych, ponieważ jest jedną z najstarszych obiektów architektury sakralnej okolicy, stanowi dowód starożytności ziemi.

PAŁAC * HRUSZNIEW * XVIII - XIX W.

PALAC W HRUSZNIWIE

Budowę obiektu rozpoczęto prawdopodobnie w XVII wieku. Później przyszedli nowi właściciele, nowe style i mody. Budowla ulegała rozbudowie, przebudowie i przeobkom. Nie było wówczas w skali masowej - nawet w warstwie oświeconej - zrozumienia dla wartości zabytku czy jedności stylowej. Stąd np - charakterystyczne zresztą i unikalne w tym terenie - mansardowe wachy.

Piękną kartę zapisu ostatecznie właścicielki obiektu - hr. hr. Potulicka i Flater. Pałac był ośrodkiem konspiracyjnych działań. Dochodziło do tego, że w jednym pomieszczeniu podejmowano niemieckich oficerów, gdy obok odbywała się np narada partyzantów lub nauka na tajnych kompletach. Absolwentką tajnego gimnazjum jest m.in. Koleżanka Zofia Boblewska.

GROBOWIEC KATERLI W NIEMOJKACH

Wzniesiony w XIX wieku hołduje modnemu wówczas stylowi klasycystycznemu. Bryłą nawiązuje do kształtu antycznej świątyni. Również elementy wykończenia zapożyczono ze starożytnej Grecji i Rzymu. Narożne pilastry np taki mają rodowód.

Spoczywa tu m. in. Katerla - były właściciel Woźnik Miejsca legenda przypisuje nagrobkowi sens fatalistyczny. Głosi mianowicie, że żaden krzyż na grobowcu nie ustoi, bo zawiera on prochy skłóconych relegijnie ludzi.

KORCZEW XIX XXW

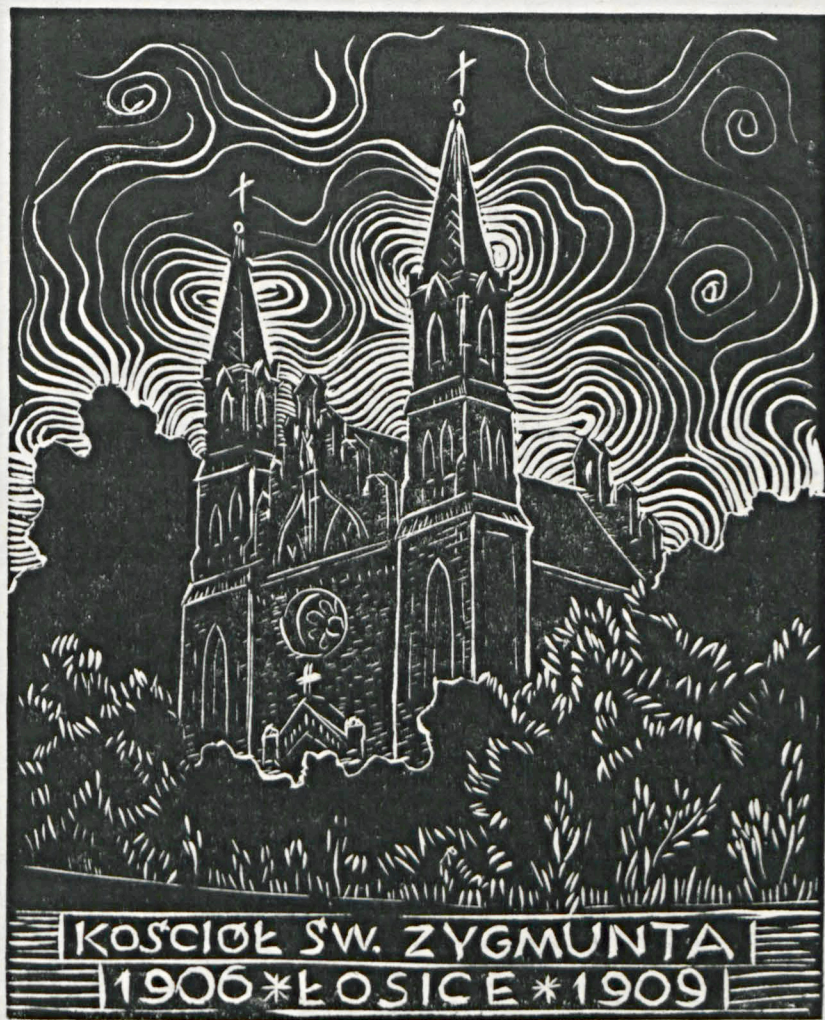

OGRODZENIE DWORU

STROŻOWKA W KORCZEWIE

Budowla jest malowniczym fragmentem ogrodzenia powstałego na przełomie XIX i XX wieku. Stąd eklektyzm całego przedsięwzięcia. W prześwicie neobarokowej bramy oglądamy oto neogotycką basztę. Taka była moda i fundator wraz z architektem poddali się jej. Nie oną jedni...

Jeżeli tu czegoś żałować, to może faktu, że nie wykorzystano obiektu w powojennych czasach na żadną placówkę kulturalną. Nie kury bowiem są najlepszymi lokatorkami, mimo zarzucanego eklektyzmu.

KOSCIÓŁ ŚW. ZYGMUNTA

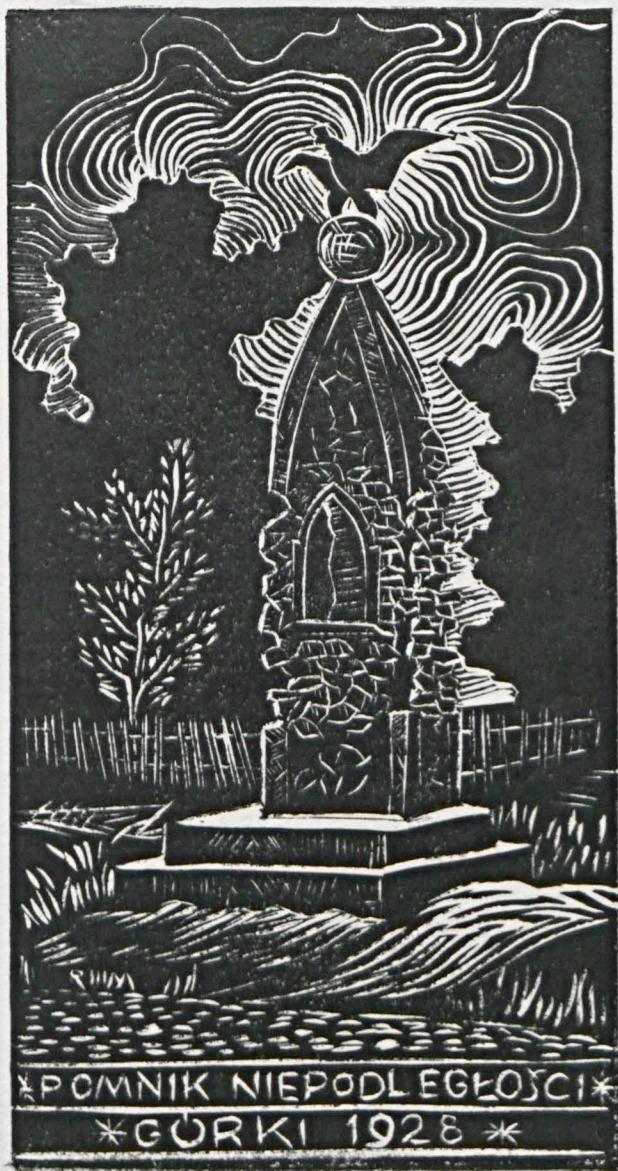
1906 * ŁOSICE * 1909

KOŚCIOŁ PARAFIALNY P.W.SW. ZYGMUNTA W KOSICACH

Obecnie istniejący kościół wznosi się w miejscu, gdzie już w 1511 r. zbudowano drewniany kościółek ufundowany ze szkatuły króla Zygmunta Starego, a później kolejny wzniesiony w poł. XVIII w. przez Antoniego Miączyńskiego - starostę kosickiego.

Po pożarze tego kościoła w 1878 r., dopiero w latach 1906 - 1909 wzniesiono na jego miejscu kościół murowany z czerwonej cegły w stylu neogotyckim. Posiada on bogate wyposażenie pochodzące z XVII i XVIII wieku - obrazy, rzeźby, sprzęty i szaty liturgiczne.

POMNIK NIEPODLEGŁOŚCI W GORKACH

Wybudowany w 1928 roku jest połączeniem pomnika patriotycznego z figurą religijną. Orzeł umieszczony na szczycie symbolizował wyzwolenie zrywanym łańcuchem w postaci łańcucha. Symbolizował, ponieważ tuż po wojnie usunięto mu koronę, a łańcuch też nie istnieje. Wtedy też zdjęto medalion z podobizną Józefa Piłsudskiego.

Obecnie pomnik znajduje się w stanie daleko posuniętej dewastacji.

PRZYPISY

1. Błachowski A.: Skarby w skrzyni malowanej czyli o sztuce ludowej inaczej str. 221
2. Ibidem str. 223

BIBLIOGRAFIA

- Błachowski A.: Skarby w akrylni malowanej czyli o sztuce ludowej inaczej. LSW. W-wa 1974
- Galicka I., Sygietyńska H.: Katalog zabytków sztuki w Polsce. T. X, zeszyt 6 powiat żosiecki W-wa 1965r.
- Kazimierski J./red./: Żosiec 1264-1966. Warszawa 1969r.
- Malinowski K./red./: Spis zabytków architektury. Warszawa 1964r.
- Pokropek M. Atlas sztuki ludowej i folkloru w Polsce. Arkady. Warszawa 1978r.
- Seweryn T. Kapliczki i krzyże przydrożne w Polsce PAX. Warszawa 1958r.

AKTUALNY STAN AUKCJI

AUKCJA NA STAROSTWO

Sprawa ratowania zabytkowego budynku tzw " starostwa" w Łosicach przybrała nowy-realny kształt od 15.XII.1980 W tym dniu nauczyciele Zesp.Szkół Nr 1 w Łosicach na drodze aukcji grafiki zgromadzili ok. 7 000 zł.

Podczas wernisażu wystawy "Zabytki Ziemi Najbliższej " podjęte nowe inicjatywy:

1.Koło plastyczne nauczycieli przygotowuje wydanie pocztówkowe.Pocztówki te będą sprzedawane aukcyjnie z wywoławczą ceną 30 zł.

2.To same wydanie ukaże się jako edycja broszurowa.W każdej serii zamieści się 7 pocztówek z krótkim opisem obiektu.Aukcyjną cenę wywoławczą serii ustalono na 300zł

Ponieważ naszym celem strategicznym jest rozbudzanie ruchu ochrony zabytków a nie tylko odbudowa jednego wybranego obiektu,powinno być możliwie najwięcej serii.Po- może to w upowszechnianiu wiedzy o zabytkach.

Od strony wychowawczej chcemy zapewnić pełną dobro- łość zakupów.Jesteśmy zdecydowanie przeciw angażowaniu środków budżetowych państwa i organizacji. Rozliczenie będziemy prowadzić tylko na podstawie list wpłat,na któ- rych wpłacający podpiszą akt wniesionego wkładu.

Istnieje też możliwość zakupów grafik o "normalnych " wymiarach.Aukcyjna cena wywoławcza za taką grafikę wy- nosi 300 zł.

Do odbiorców kierujemy prośbę o współpracę w przygo- towaniu dalszych edycji.Prosimy o wskazywanie obiektów przekazywanie informacji faktograficznych,fotografii...

AUKCJA w Zespole Szkół Nr. 1 w Łosicach

S. Gawrysiuk	500	T. Barańczuk	600
Z. Soczewka	500	W. Bolesta	300
A. Chojecka	300	E. Ciągła	300
A. Małaczek	300	A. Antoszcuk	500
A. Jakoniuk	300	B. Chemycz	300
D. Podsiadło	300	T. Dobrowolski	300
K. Koźluk	300	M. Kwiatek	400
M. Ciągła	300	M. Tomczuk	400
J. Chemycz	300	H. Wereda	300
S. Daniluk	300		

AUKCJA na konferencji ZNP w Łosicach

M. Podniesińska	300	A. Sałata	300
H. Potiopa	300	A. Chemycz	300
J. Soroka	500	H. Wojtczuk	300
M. Zienkiewicz	300	H. Bodecka	300
H. Kobylińska	300		

AUKCJA na wystawie poplenerowej w Lublinie

L. Drodowski	300	D. Kwerko	300
--------------	-----	-----------	-----

Udział sumaryczny szkół gminy

LO w Łosicach	7100	Naucz. plast. Lublin	400
Zbiorcza w Łosicach	1200	Szk. Podst. Niemojki	300
Szkoła Spec. Łosice	11000	Szk. Zawod. Łosice	300

